

Marjolein de Jong

Gemeente Den Haag

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

De voorzitter van Commissie Samenleving

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk
BOW/2013.739 – RIS 269648

Doorkiesnummer
0703532309

E-mailadres

Aantal bijlagen

Datum
17 januari 2014

Onderwerp
**Advisering en voorbereiding Meerjarenbeleidsplan Kunst en
Cultuur 2017-2020**

Geachte voorzitter,

In mijn brief ‘stand van zaken cultuurbeleid’ van 1 oktober jl. (BOW/2013.502 – RIS 265320) heb ik aangekondigd de commissie Samenleving een voorstel ter bespreking voor te leggen hoe het proces rond de advisering en totstandkoming van het volgende Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 vorm te geven. Ik wil dit doen aan de hand van de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie van het proces van de totstandkoming van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2013-2016 ‘Haagse Nieuwe’ (de rapportage van de heer Cees Weeda). Ik licht u daarbij kort in over de brieven van de Minister van Cultuur (haar visiebrief van 10 juni 2013 ‘Cultuur beweegt’ en de vervolgbrief van 1 november 2013) en de rondetafelgesprekken die ik tot nu toe met het culturele veld heb gevoerd. Tot slot geef ik een voorzet voor de planning van het komende kunstenplanproces.

Conclusies en aanbevelingen Evaluatie proces

Bij de afdoening Motie (rv.88.2012.13): Evaluatie proces (RM 2013.048 – RIS 257690) hebt u de rapportage van de heer Cees Weeda ontvangen. De algemene conclusie in het rapport was dat de procedure en het proces waarmee ‘Haagse Nieuwe’ tot stand zijn gekomen, goed ‘aan de maat’ waren, zeker afgezet tegen de bezuinigingen en de ingrijpende beleidswijzigingen ten aanzien van cultuureducatie en -participatie, maar dat het proces niet zonder risico’s is geweest.

De risico’s zijn terug te voeren naar de volgende knelpunten:

- de smalle basis van één adviescommissie van tien leden die niet alleen in korte tijd veel werk moet verrichten maar mogelijk te klein is om alle benodigde kennis in huis te hebben, en de smalle basis van de secretariële ondersteuning die nu uit het ambtelijk apparaat voor circa 8 maanden moet worden vrijgemaakt, terwijl de afdeling cultuurbeleid hier wat betreft omvang niet op berekend is;

Inlichtingen bij
Marja Molewijk

- het verdwijnen van de kennis die de ad hoc adviescommissie heeft verzameld over de Haagse cultuur na oplevering van het advies en ontbinding van de commissie;
- het moment van de installatie van de adviescommissie zou eerder in het proces moeten plaatsvinden opdat de leden zich langer en beter in de Haagse situatie te kunnen verdiepen.

Tegenover de knelpunten kwam als voordeel naar voren de frisse blik van een ad hoc commissie en de integrale aanpak door één commissie.

Samengevat deed het rapport de volgende aanbevelingen:

1. houdt vast aan het ***vaststellen van een beleidskader*** door het college en de gemeenteraad;
2. richt een ***meer permanente adviesstructuur*** in met een stevigere ondersteuning waarbij de expertise uit de adviescommissie ook lopende de kunstenplanperiode behouden en beschikbaar blijft;
3. ontwikkel vanuit de gesprekken met het veld ***een permanente overlegstructuur met de sector***. Voor de stedelijke en culturele ontwikkeling van Den Haag is het van belang om de denkkraft, de creativiteit en de ambities van het culturele veld te gebruiken;
4. structureer het ***overleg van de gemeente met het rijk en de landelijke fondsen*** en vereenvoudig en stem de procedures zoveel mogelijk op elkaar af.

Ad 1: een beleidskader

De aanbeveling om aan de voorkant van het proces een beleidskader door het college en de gemeenteraad te laten vaststellen onderschrijf ik ten volle. Hierdoor kunnen het college en de raad zich uitspreken over cultuurinhoudelijke, bestuurlijke en politieke uitgangspunten en criteria voor de volgende beleidsperiode. Voorts verschaft het helderheid over het gemeentelijk beleid voor de culturele sector en andere betrokkenen.

Om in de volgende kunstenplanronde meer tijd te geven aan zowel het culturele veld als de adviescommissie om in te spelen op het gemeentelijk beleid, zou het beleidskader in het 1^e kwartaal van 2015 moeten worden vastgesteld. Het nieuwe college heeft in 2014 dan voldoende tijd om input te verzamelen, waarbij het gesprek met het veld, bewoners en andere betrokkenen onmisbaar is.

Ad 2: een meer permanente adviesstructuur

Het college onderschrijft dat er voor het volgende kunstenplanproces een meer permanente adviesstructuur met een stevigere ondersteuning moet worden ingericht. Maar zoals in de brief van 26 maart 2013 (rm-2012.670) al was opgemerkt, is het college geen voorstander van een onafhankelijke, permanente adviesstructuur met een vast ondersteunend apparaat. Nadeel daarvan zou zijn dat er een grotere afstand tot de politiek ontstaat. Daarbij kost het in stand houden ervan relatief veel geld.

Om tegemoet te komen aan de aanbeveling ervoor te zorgen dat de expertise uit de adviescommissie lopende een kunstenplanperiode beter behouden en beschikbaar blijft, kan een lichtere constructie volstaan. Van belang is rekening te houden met zowel continuïteit als vernieuwing van de kennis in de commissie, voor een integrale advisering gekoppeld aan sectorale deskundigheid, en voor een ruimere (ambtelijke) ondersteuning.

Ik heb de werkwijzen in de andere grote steden bekeken en ook die van het Fonds Podiumkunsten en de Raad voor Cultuur. De procedures die het rijk en andere grote steden hanteren komen goeddeels overeen met die in Den Haag, maar er zijn wel grote verschillen in de adviesstructuren. Hierover was in de evaluatie ook al een en ander opgenomen.

Het college acht de omvang van de structuur in Amsterdam (de Amsterdamse Kunstraad bestaat uit 7 bestuursleden en heeft 9 commissies met in totaal 47 adviseurs, ondersteund door een bureau van 3 vaste krachten) en Rotterdam (de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur bestaat uit 16 leden, kent 7 commissies met in totaal circa 60 leden, ondersteund door een bureau) niet alleen te duur, maar ook te groot.

Dat geldt ook voor die van de Raad voor Cultuur en het Fonds Podiumkunsten, dat ook meerjarige subsidies verstrekt en hiervoor vijf adviescommissies bestaande uit 7 leden met een onafhankelijke voorzitter samenstelt. De Raad voor Cultuur werkt met vier domeincommissies bestaande uit 5 tot 7 leden. In alle gevallen worden de deelcommissies professioneel ondersteund door een secretaris. De opzet in Utrecht kan wel als voorbeeld dienen: hier was een ad-hoc commissie met een kerncommissie van 6 leden met daaromheen een groep van 20 adviseurs, die in werkgroepverband in een of meerdere disciplines hebben geadviseerd. De commissie werd ondersteund door twee externe secretarissen en de afdeling Culturele Zaken.

Er is geen doorslaggevend argument om een permanente adviescommissie met een vast ondersteunend apparaat, zoals dat in Amsterdam en Rotterdam het geval is, in te richten. Daarom wil ik naar een structuur ongeveer zoals in Utrecht. De kerncommissie wordt dan verantwoordelijk voor de integrale afweging van alle subsidieaanvragen. Maar in het adviestraject kunnen meer adviseurs worden ingeschakeld die in deelcommissies of werkgroepverband een eerste afweging maken. Verderop in deze brief kom ik hier uitgebreid op terug.

Ad 3: een permanente overlegstructuur met de sector

Deze aanbeveling heeft mijn aandacht. Er is veel kennis en ervaring in het culturele veld waar we voor de stedelijke en culturele ontwikkeling van Den Haag gebruik van kunnen maken, die ook van belang is voor het formuleren van een toekomstig beleidskader dat gedragen wordt door de sector.

Ik ben opnieuw in gesprek gegaan met het culturele veld. Met de voorzitters van het Directie Overleg (podia en gezelschappen), het Museum Platform en het Festivaloverleg heb ik afgesproken elkaar per jaar minimaal vier maal te spreken, waarvan twee maal ambtelijk en tweemaal bestuurlijk. Voorts ben ik weer gestart met ronde tafel gesprekken met vertegenwoordigers uit de diverse disciplines. Het doel hiervan is het uitwisselen van ervaringen na bijna één jaar 'Haagse Nieuwe', het bespreken hoe de gemeente de sector kan ondersteunen (anders dan met geld) en het gezamenlijk vooruitkijken naar de toekomst. Begin 2014 wil ik een grote bijeenkomst met het hele veld organiseren.

In aanvulling op deze aanbeveling zoek ik naar input van bewoners en andere betrokkenen voor het beleidskader. In 2013 heb ik stadsdeelgesprekken gevoerd samen met mijn collega Ingrid van Engelshoven. In de tweede ronde die ik op dit moment opstart, bezoek ik opnieuw de stadsdelen om met bewoners in gesprek te gaan over kunst en cultuur. Behalve dat deze bijeenkomsten een belangrijke netwerkfunctie hebben, bespreek ik met aanwezigen op welke manier de gemeente plannen voor activiteiten die in het stadsdeel ontstaan (anders dan met financiële middelen) kan ondersteunen. Hierin werken de afdeling Cultuurbeleid en de stadsdeelkantoren samen. Daarnaast spelen de cultuurankers hier een belangrijke rol in. Zij hebben de juiste contacten binnen de stadsdelen en hebben als taak faciliteiten te bieden aan initiatieven uit de stadsdelen. Een aantal van de cultuurankers werkt op dit moment met een programmaraad om de programmering op een voor het stadsdeel passende manier op te bouwen. De programmaraden zijn zo samengesteld dat ze een afspiegeling van de bevolking in het stadsdeel zijn. Ik wil in gesprek gaan met de cultuurankers en daarbij horende programmaraden om ook hier input voor het beleidskader te krijgen.

Voor het beleidskader zal de samenhang met andere gemeentelijke beleidsterreinen niet uit het oog verloren mogen gaan, zoals onderwijs, internationale zaken, integratie en diversiteit en economie (evenementen, creatieve stad, toerisme).

Ad 4: overleg met het rijk en de landelijke fondsen

Het structureren van het overleg tussen de gemeente en het rijk en de landelijke fondsen is ook de afgelopen jaren een doorlopend punt van aandacht geweest. Er is regelmatig overleg op ambtelijk en bestuurlijk niveau over zowel beleidsinhoudelijke onderwerpen als procesmatige zaken. Ook voor de volgende ronde is het streven de procedures zoveel mogelijk te vereenvoudigen en op elkaar af te stemmen.

Dit kan worden gezocht op het gebied van aanvraagformulieren, prestatie-indicatoren, definities van het begrippenapparaat. De wens om bij de aanvraagprocedure tot meer maatwerk te komen voor verschillende categorieën instellingen zal moeten worden afgewogen tegen het vermijden van rechtsongelijkheid voor aanvragers.

Wel blijft gelden dat alle overheidslagen een grote autonomie behouden bij het vaststellen van hun eigen beleid.

Toekomstvisie ministerie OCW

In haar visiebrief van 11 juni 2013 ‘Cultuur beweegt’ gaat de minister van cultuur kort in op de artistieke, maatschappelijke en economische waarden van cultuur en agendeert zij de onderwerpen waar zij in haar beleid op wil inzetten. De meeste onderwerpen raken het gemeentelijk cultuurbeleid: cultuuronderwijs, talentontwikkeling, creatieve industrie, digitalisering en de maatschappelijke dialoog over cultuur. De minister geeft aan de banden met gemeenten en provincies te willen aanhalen. In aanloop naar de volgende beleidsperiode zal deze inhoudelijk agenda uiteraard onderwerp van gesprek zijn.

In haar brief van 1 november 2013 ‘Cultuurstelsel 2017-2020’ doet de minister voorstellen voor kwaliteitsverbetering van het stelsel. Zij constateert dan de huidige inrichting van het stelsel goed werkt en bestendig is en dat het samenspel van een culturele basisinfrastructuur en de fondsen functioneert. In het overleg tussen minister en grote steden en provincies is de samenstelling van de functies in de basisinfrastructuur onderwerp van gesprek geweest. Voor de periode 2017-2020 is aandacht gevraagd voor talentontwikkeling en festivals, die nu beide – op een enkele uitzondering na – buiten de BIS zijn geplaatst. Op deze onderwerpen wil de minister in 2015 in haar uitgangspunten voor de periode 2017-2020 terugkomen. De Tweede Kamer heeft op 19 november jl. bewerkstelligd dat de minister voor de zomer 2014 met een brief over talentontwikkeling komt. Beide onderwerpen zullen ook terugkomen in mijn overleg met het ministerie.

Als hoofdrichtingen voor de verbetering van de werking en kwaliteit van het stelsel geeft de minister aan in te zetten op de samenwerking tussen de overheden en bij de beoordeling van culturele instellingen meer dan nu rekening te willen houden met daadwerkelijk geleverde prestaties. De samenwerking tussen de overheden wil zij richten op cultuuronderwijs, samenwerking musea en het afstemmen van de aanvraagprocedures wat betreft vorm en tijdstip, evenals de advisering en de verantwoording.

Bij de concrete uitwerking van bovenstaande onderwerpen wil ik graag samenwerken en afstemmen. Dit is in het verleden ook gebeurd daar waar mogelijk. Ik waardeer het dat de minister hier wederom aandacht voor vraagt en de belangrijke positie van de andere overheden erkent.

Opzet adviesstructuur

Een aangepaste adviesstructuur dient een aantal praktische knelpunten op te lossen. In de procedure zal ruimte zijn voor een toets op feitelijke onjuistheden en weerwoord van de cultuurinstellingen. Om meer continuïteit te waarborgen, maar tevens flexibiliteit te behouden, wil ik niet alleen de adviesstructuur rond het kunstenplan verstevigen, maar ook duidelijke dwarsverbanden tussen de verschillende adviescommissies bewerkstelligen. Een dergelijke adviesstructuur blijft opereren onder directe politieke verantwoordelijkheid.

Binnen de Haagse context komt het instellen van een semi-permanente adviescommissie het meest tegemoet aan alle wensen. Dit wordt een (kern)commissie die voor vier jaar wordt samengesteld en gedurende die periode wisselend actief is. Met een commissie die doorlopend aanwezig is, zou een midterm review mogelijk worden, die niet op instellingsniveau beoordeelt maar kijkt naar de ontwikkelingen op sectorniveau en terug en vooruit kan kijken. Dit kan leiden tot input voor een (politiek) cultuurdebat, ook voor de volgende beleidsronde. Een doordacht rooster van aftreden is belangrijk zodat kennis behouden blijft maar zich ook kan vernieuwen.

Voor het volgende kunstenplan zal rond de kerncommissie een groep van 15 tot 20 adviseurs worden aangesteld die in flexibele samenstellingen op deelgebieden kan adviseren. De integrale afweging voor het meerjarenbeleidsplan vindt plaats in de kerncommissie. Om kennis en expertise tussen de structurele en incidentele cultuursubsidie-advisering te verbinden, zullen minimaal twee leden uit de adviescommissies Culturele Projecten en Broedplaatsen ook deel uit maken van de groep adviseurs rond het meerjarenbeleidsplan. Een dergelijke verbinding met de adviescommissie Evenementen wil ik nog onderzoeken.

Het aanstellen van deskundige adviseurs blijft een lastige taak: er zijn mensen nodig met een brede blik maar ook met specifieke deskundigheid op een discipline, zonder belangen in Den Haag maar wel met kennis van de stad én een blik naar buiten, met een frisse blik maar ook met veel ervaring, van verschillende leeftijden en verschillende ervaring, en met verschillende culturele achtergronden. Ook is kennis en expertise op het gebied van cultureel ondernemerschap daarbij onontbeerlijk. Het lijkt mij raadzaam een profielschets op te stellen alsmede een richtlijn om belangenverstrengelingen tegen te gaan. Het is van belang de kerncommissie en de adviseurs tijdig te installeren (1^e kwartaal 2015) zodat kennis kan worden opgebouwd. Alle adviseurs worden door het college benoemd. Resumerend komt de adviesstructuur er voor de verschillende adviestrajecten dan als volgt uit te zien:

1. kerncommissie

*Aantal leden: 6 (inclusief voorzitter)

*Profiel: voorzitter, 5 leden met kennis op gebied van podiumkunsten, musea/erfgoed/beeldende kunst, educatie, diversiteit, ondernemerschap en algemeen cultuurbeleid

*Aanstellingstermijn: voor de kerncommissie 4 jaar, met een rooster van aftreden dat continuïteit binnen de commissie garandeert; maximale verlenging van 2 jaar

*Frequentie: onregelmatig, gericht op integraal advies meerjarenbeleidsplan (mjb) en midterm review op sectorniveau

*Ondersteuning: ambtelijk vanuit afdeling Cultuurbeleid

2. Adviescommissie meerjarenbeleidsplan

Deze bestaat uit de kerncommissie (zie hierboven) met een kring van adviseurs:

*Aantal leden: minimaal 15 / maximaal 20 adviseurs die in deelcommissies op bepaalde onderwerpen worden samengebracht; deelcommissies worden voorgezeten door lid uit kerncommissie; integrale afweging vindt plaats in de kerncommissie

*Profiel adviseurs: kennis op gebied van muziek/theater/dans, musea/erfgoed, beeldende kunst, onderwijs/cultuureducatie/participatie, diversiteit, financieel/economisch; minimaal 2 leden afkomstig uit de adviescommissie Culturele Projecten en/of Broedplaatsen

*Aanstellingstermijn: circa 1,5 jaar/maximaal 2 jaar

*Frequentie: eens per 4 jaar

*Ondersteuning: twee externe senior secretarissen (penvoerders), ondersteund vanuit de afdeling Cultuurbeleid (voor organisatie en kennisachtergrond)

3. Adviescommissie Culturele Projecten

*Aantal leden: 7

*Profiel: voorzitter, 6 adviseurs met kennis op gebied van klassieke muziek, popmuziek, theater, dans, musea/erfgoed

*Aanstellingstermijn: 3 jaar, met maximale verlenging van 3 jaar

*Frequentie: 2 rondes per jaar

*Ondersteuning: ambtelijk vanuit afdeling Cultuurbeleid

4. *Adviescommissie broedplaatsen*

*Aantal leden: 3

*Profiel: voorzitter, 2 leden

*Aanstellingstermijn: 3 jaar, met maximale verlenging van 3 jaar

*Frequentie: 4 rondes per jaar

*Ondersteuning: ambtelijk vanuit afdeling Cultuurbeleid

Overgang naar nieuwe structuur

Op grond van onderstaande planning wordt de adviesstructuur einde 2014/begin 2015 geïnstalleerd. Dit betekent dat de kerncommissie kennis opbouwt in de aanloop naar het advies 2017-2020 en pas na dat advies input kan leveren voor een beleidskader en een midterm review op sectorniveau kan uitvoeren.

Planning processen 2014-2016

De planning voor de totstandkoming van het volgende meerjarenbeleidsplan 2017-2020 ziet er op grond van het voorafgaande als volgt uit:

2014	hele jaar	overleg met sector, input voor beleidskader 2017-2020
2015	1e kwartaal	beleidskader vaststellen door college en raad, evenals de uitgewerkte advies- en besluitvormingsprocedure -die is afgestemd met het rijk- waarin ruimte is voor toetsing op feitelijke onjuistheden en weerwoord door de cultuurinstellingen
	1 ^e /2 ^e /3e kwartaal	installeren kerncommissie en adviseurs 2017-2020
	december	opdrachtformulering aan adviescommissie op grond van beleidskader adviescommissie verkent veld deadline voor instellingen inleveren beleidsplannen 2017-2020
2016	voorjaar september bij begroting 2017	adviescommissie stelt advies op aan college meerjarenbeleidsplan door college vastgesteld financiële kaders meerjarenbeleidsplan door raad vastgesteld

Met vriendelijke groet,
de wethouder Cultuur, Binnenstad
en Internationaal

Marjolein de Jong